

**Adunarea Generală
a membrilor titulari și
membrilor corespondenți
ai Academiei de Științe
a Moldovei**

**General Assembly
of full members and corresponding
members of the Academy
of Sciences of Moldova**

HOTĂRÂRE

10 martie 2023

Nr. V/2

mun. Chișinău

Cu privire la alegerea membrilor de onoare ai Academiei de Științe a Moldovei

În temeiul art. 72 din Codul cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova nr. 259-XV din 15.07.2004 (republicat), punctelor 11, 18, 30-32 din Statutul Academiei de Științe a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a AȘM nr. I/2 din 24 ianuarie 2019 (cu modificările și completările ulterioare), precum și punctelor 37-40 ale Regulamentului privind alegerea membrilor titulari (academicieni), membrilor corespondenți și membrilor de onoare ai AȘM, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei nr. 1 din 26.10.2023 (în redacție nouă), în cadrul Sesiunii a V-a a Adunării Generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai AȘM au fost examinate candidaturile înaintate de Secțiile de Științe ale AȘM pentru alegerea în calitate de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei.

Referințele privind activitatea persoanelor pentru alegerea în calitate de membru de onoare al AȘM au fost prezentate de acad. Ion Tighineanu, acad. Gheorghe Duca, mem. cor. Constantin Gaidric (Secția Științe Exacte și Inginerești) și acad. Boris Gaina (Secția Științe ale Vieții).

Ca urmare a examinării referințelor prezentate asupra activității candidaților înaintați de Secțiile de Științe pentru alegerea în calitate de membru de onoare al AȘM, precum și a dezbaterilor la acest subiect, Adunarea Generală a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei **A CONSTATAT:**

I) În corespondere cu domeniile științifice, în cadrul Adunărilor Generale ale membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secțiilor de Științe au fost examinate candidaturile înaintate pentru alegerea în calitate de membri de onoare ai AȘM (proces-verbal nr. 1 al Adunării Generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secției Științe ale Vieții din 31 ianuarie 2023; proces-verbal nr. 1 al Adunării Generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secției Științe Exacte și Inginerești din 2 februarie 2023).

Adunările Generale ale membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Secțiilor de Științe au examinat și aprobat candidaturile următoarelor persoane în calitate de membri de onoare ai AȘM, după cum urmează:

– Secția Științe Exacte și Inginerești a înaintat candidatura prof. Hiroshi AMANO, Laureat al Premiului Nobel pentru Fizică (2014); prof. Ashok VASEASHTA, director al Institutului Internațional de Apă Curată din Virginia, SUA; prof. Gheorghe PĂUN, membru titular al Academiei Române;

– Secția Științe ale Vieții a înaintat candidatura prof. Ioan JELEV, membru titular al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” din România.

a) Cu referire la activitatea profesorului Hiroshi AMANO, Laureat al Premiului Nobel pentru Fizică, înaintat de Secția Științe Exacte și Inginerești pentru alegerea în calitate de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei, s-a menționat că Hiroshi Amano s-a născut la 11 septembrie 1960 în Hamamatsu, Japonia. Tot aici a învățat la școala primară și a finalizat cursurile de pregătire preuniversitară la Școala Nishi în 1979. În același an, s-a înscris la Facultatea de Inginerie Electrică a Universității din Nagoya, unde a obținut titlurile de licențiat în inginerie (1983), master în inginerie (1985) și doctor în inginerie (1989). Între 1988 și 1992 a fost cercetător asociat la Universitatea din Nagoya. În 1992 s-a transferat la Universitatea Meijo, unde a activat ca profesor asistent. Între 1998 și 2002 a fost profesor asociat. În 2002 a devenit profesor, iar în 2010 s-a transferat la Școala de Inginerie a Universității din Nagoya, unde actualmente activează în calitate de profesor. Este director al Centrului de Cercetare Akasaki de la Universitatea din Nagoya din 2011. În octombrie 2015 devine director al Centrului pentru Cercetări Integrate în Electronica Viitorului din cadrul Institutului Materialelor și Sistemelor pentru Sustenabilitate, Universitatea din Nagoya.

Hiroshi Amano a fost ales membru al Academiei Naționale de Inginerie în anul 2016 pentru elaborarea nitrurii de galiu cu conductibilitate electrică prin goluri, care a permis crearea diodelor semiconductoare luminescente cu funcționare în diapazonul spectral albastru/ultraviolet. Premiul Nobel pentru Fizică a fost decernat prof. Hiroshi Amano, împreună cu Isamu Akasaki și Shuji Nakamura, în anul 2014 pentru invenția diodelor luminescente albastre eficiente, care au permis crearea surselor de lumină albă de mare luminozitate și economisitoare de energie.

Activitatea prof. Hiroshi Amano a fost înalt apreciată: Premiul British Rank (1998), Premiul Academic Marubun (2001), Premiul Takeda (2002), Premiul SSDM (2003), Premiul TITech (2004), Premiul Asociației de Creștere a Cristalelor JACG (2008), Premiul Societății Japoneze de Fizică Aplicată pentru contribuție editorială APEX/JJAP, distincția Meritul de Cultură al Guvernului Japoniei și Ordinul de Cultură al Imperatorului Japoniei (2014). Este membru al Societății Japoneze de Fizică (2009), membru al Institutului de Fizică (IOP), UK (2011), membru al Societății Nipono-Suedeză (2015).

Prof. Hiroshi Amano promovează activ vizibilitatea internațională a Academiei de Științe a Moldovei prin colaborarea cu comunitatea academică și universitară din Republica Moldova, în special cu Universitatea Tehnică a Moldovei. Participă cu prelegeri publice la evenimentele organizate de AȘM, precum și la școlile de vară, organizate în Republica Moldova pentru studenți, doctoranzi și tineri specialiști.

b) Cu referire la activitatea prof. Ashok VASEASHTA, înaintat de Secția Științe Exacte și Inginerești pentru alegerea în calitate de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei,

s-a menționat că prof. Ashok Vaseashta este director al Institutului Internațional de Apă Curată din Virginia, SUA. A susținut doctoratul la Virginia Polytechnic Institute și State University, Blacksburg, VA (1990). A fost profesor la Universitatea Indienilor de Vest, Kingston, ulterior – profesor titular la Universitatea Marshall, Huntington, Virginia de Vest. A fost director la Institutul de Convergență pentru Științe Avansate, vicedirector al Centrului de Cercetare Biomedicală din Carolina de Sud și director executiv la Universitatea de Stat din New Jersey. A activat la Departamentul de Stat al SUA în două rotații, în calitate de consilier strategic S&T în Biroul pentru Securitate Internațională și Neoproliferare, Biroul pentru Arme de Distrugere în Masă și Terorism, și de diplomat american.

Sfera sa de cercetare include siguranța infrastructurii critice, securitatea și sustenabilitatea mediului, chimie ecologică și a mediului, știința apei, nanotehnologie – toate folosind o legătură de platforme de soluții tehnologice avansate.

Este autor/editor a 12 monografii, a publicat peste 300 de articole științifice, majoritatea cu factor de impact, capitole în cărți, cărți de rezumate ale conferințelor. Este membru al consiliilor editoriale ale mai multor reviste internaționale și este membru activ al mai multor organizații profesionale. Activitatea sa este înalt apreciată și recunoscută: premiul Societății Chimice din Moldova pentru realizări în Chimie Ecologică, Eminent Fellow of Academic Scholars and Scientific Society, Award from Balkan Environmental Association și Distinguished Artist and Scholar Award.

Exercită mai multe funcții de onoare: profesor la Universitatea Transilvania din Brașov; profesor titular de Nanotehnologie la Institutul de Inginerie Electrică și Nanotehnologii „D. Ghițu”; academician la Academia Euro-Mediteraneană de Arte și Științe, membru al Centrului Internațional de Cercetare Transdisciplinară (CIRET) și consilier principal în cercetare strategică pentru mai multe organizații.

Profesorul A. Vaseashta a stabilit o colaborare pe termen lung cu institutele de cercetare din Republica Moldova, a susținut o serie de prelegeri privind securitatea apei și determinarea calității sistemelor apoase prin metode avansate, monitoringul stării bazinelor de apă la Institutul de Chimie, Institutul de Inginerie Electronică și Nanotehnologii; a fost nominalizat Distinguish Fellow din 2012, a fost cercetător invitat la Institutul de Chimie AȘM, membru al comitetului internațional de organizare a unei serii de cinci conferințe internaționale „Chimie Ecologică și a Mediului” (2014–2022), organizate de Academia de Științe a Moldovei, și seriei de „NANO-conferințe” NANO-2011”, „Nano-2013”, „Nano-2015” și „NANO-2019”, desfășurate la Chișinău de Institutul de Inginerie Electronică „D. Ghițu”, precum și al conferinței NATO ARW în 2013–2019, în comun cu acad. Gheorghe Duca și acad. Anatolii Sidorenko; a fost inițiator al unui număr de proiecte științifice și editoriale din cadrul programului NATO „Știință pentru Pace” („NATO SfP”), susținând dezvoltarea activității și a infrastructurii științifice a institutelor moldovenești în calitate de director al acestor proiecte.

Deopotrivă cu numeroasele publicații științifice în coautorat cu cercetătorii distinși din Republica Moldova, prof. A. Vaseashta a fost coeditor a două cărți „Carte de cercetare în știința apei și societate” autori A. Vaseashta și Gh. Duca (“Handbook of Research on Water Sciences and Society”, 2022, IGI Global Publ. House, USA, în 2 volume), și „Cercetare privind evoluțiile emergente și impactul asupra mediului al chimiei ecologice”, autori Gh. Duca și A. Vaseashta (“Emerging Developments and Environmental Impacts of Ecological Chemistry”, 2020, IGI Global Publ. House, USA).

c) Cu referire la activitatea acad. Gheorghe PĂUN, înaintat de Secția Științe Exacte și Inginerești pentru alegerea în calitate de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei, s-a menționat că acad. Gh. Păun este un savant notoriu, care are ca domenii de cercetare teoria limbajelor formale și teoria automatelor. Este fondator al teoriei calculului membranar. Este cel mai citat informatician din România (peste 20,500 de citări, H-index = 46). Gh. Păun a fost inclus de ISI în categoria Highly Cited Scientists, ceea ce înseamnă situarea între cei mai citați (0,5% dintre toți autorii de lucrări de informatică din lume). A devenit membru corespondent al Academiei Române în anul 1997, membru titular – în 2012. A fost ales membru al Academiei Europaeae în anul 2006.

A publicat cinci monografii de informatică teoretică în limba română și șase în limba engleză (inclusiv la editurile Springer-Verlag, Gordon and Breach, Taylor and Francis, Kluwer Academic Publ.). Cărțile scrise de acad. Gh. Păun sau în colaborare au fost traduse în limbile japoneză, chineză și rusă. Este autor a peste 550 de articole (aproape 250 dintre ele sunt publicate în reviste indexate ISI). A publicat lucrări comune cu cercetători din Republica Moldova, cu care a colaborat și în cadrul a două proiecte internaționale. A participat de mai multe ori în consiliile de susținere a tezelor de dr. hab. și de dr. în științe din Republica Moldova. Este membru în colectivul editorial a peste 25 de reviste de specialitate. De la fondare și până în prezent este membru al colegiului de redacție al revistei „Computer Science Journal of Moldova”.

Acad. Gh. Păun este Doctor Honoris Causa a mai multor Universități. La 1 decembrie 2016 a fost distins cu Ordinul Național „Steaua României” în grad de Cavaler, cea mai înaltă decorație conferită pe timp de pace. Activitatea sa a fost apreciată cu Medalia „Sfântul Voievod Neagoe Basarab” a Arhiepiscopiei Argeșului și Muscelului (2020), Medalia „Dimitrie Cantemir” a Academiei de Științe a Moldovei (2020).

Începând cu anii 1980 desfășoară o activitate culturală vastă. Este membru al Uniunii Scriitorilor din România (1990) și al Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România (2018). A publicat volume de povestiri, romane, poezii, memorialistică, eseuri, de popularizare și jocuri logice. În decembrie 2010 a înființat revista lunară de cultură *Curtea de la Argeș* (tipărită și disponibilă la adresa web www.curteadelaarges.ro). Sub egida revistei apare seria „Biblioteca Revistei *Curtea de la Argeș*”, de editarea căreia se ocupă și în care au apărut până acum 35 de volume. Practic, în fiecare număr al revistei sunt publicate articole care reflectă diverse aspecte ale culturii și științei din Republica Moldova, promovând pe paginile acesteia activitatea mai multor membri ai AȘM (acad. Vladimir Andrunachievici, acad. Mihai Cimpoi, acad. Alexei Simașchevici, mem. cor. Constantin Gaindric, mem. cor. Svetlana Cojocaru ș.a.).

d) Cu referire la activitatea prof. Ioan JELEV, înaintat de Secția Științe ale Vieții pentru alegerea în calitate de membru de onoare al Academiei de Științe a Moldovei, s-a menționat că prof. Ioan Jeleu este membru titular al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” din România, Doctor Honoris Causa al Universității din Oradea (2015) și al USAMVB Timișoara (2022), profesor la Universitatea din Oradea, doctor în științe tehnice (1978), cercetător științific principal gradul I la Institutul Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Protecția Mediului (1990), respectiv, la Institutul Național de Hidrologie și Gospodărire a Apelor, vicepreședinte al UEAA. S-a născut la 7 ianuarie 1947 în Oradea, jud. Bihor, România. Acad. Ioan Jeleu este unul din cei mai cunoscuți savanți din Uniunea Europeană în domeniul studiului problemelor mediului. Domeniu de activitate: mecanica fluidelor; mașini hidraulice; modelarea fizică și matematică a curgerilor permanente și nepermanente cu suprafață liberă din râuri și canale,

a curgerilor sub presiune (uzine hidroelectrice, stații de pompare, uzine hidroelectrice cu acumulare prin pompaj) și a curgerilor mixte (parțial, cu nivel liber, parțial, sub presiune; protecția mediului; gospodărirea apelor). A fost coordonator național pentru elaborarea unor lucrări în domeniul protecției mediului; coordonator al unor programe și proiecte naționale și internaționale; a participat la elaborarea și susținerea în Parlamentul României a unor legi în domeniul protecției mediului.

Este autor a cca 140 de articole publicate în reviste științifice de specialitate din țară și din străinătate (Revistele Academiei Române „Studii și Cercetări de Mecanică Aplicată” și „Révue de mécanique appliquée”, „Water Power & Dam Construction”, revista Asociației Internaționale de Cercetări Hidraulice „Journal of Hydraulic Research”, „International Journal of Ecohydrology and Hydrobiology”, „Hidrotehnica”, „Mediul înconjurător”, „Kluwer Academic Publishers”, „EMERG” etc.), precum și a unor comunicări la conferințe din țară sau străinătate. Autor a două invenții, dintre care una premiată la un concurs național și deținător al medaliei de aur la cel de-al 23-lea Salon Internațional al Invențiilor, Geneva, 1995. Deține Premiul Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Ion M. Gheorghiu” pe anul 2006 pentru cartea „Sisteme aplicate de management ale mediului înconjurător” (Editura Universității din Oradea, 2006).

Membru corespondent al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură (ASAS) din 2001 și membru titular (2014), vicepreședinte al ASAS din ianuarie 2018; Secretar general al ASAS (2012–2013); vicepreședinte al Uniunii Academiei Europene pentru Științe Aplicate în Agricultură, Alimentație și Natură, începând cu 6 octombrie 2022 (UEAA).

În calitate de vicepreședinte al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură, aduce contribuții esențiale la relațiile de colaborare dintre Academia de Științe a Moldovei și Academia de Științe Agricole și Silvicultură din România. Pe parcursul ultimilor 20 de ani, a participat la numeroase manifestări științifice în Republica Moldova (în mun. Chișinău, Bălți, Cahul).

Mai multe delegații de specialiști din Republica Moldova, grație acad. Ioan Jeleu, au efectuat vizite de lucru și stagii științifice în cele mai prestigioase centre de cercetare-dezvoltare din România. Institutele de profil agricol, biologic și mediu din Republica Moldova au încheiat acorduri de colaborare cu colegii din România, în cadrul cărora desfășoară multiple activități de cercetare bilaterală, cu participarea în cadrul unor proiecte europene.

În anii 1990–2005, a deținut funcții de conducere la Ministerul Mediului din România (ministru adjunct, șef al Departamentului apelor, Secretar de stat cu protecția mediului și coordonator al activității Comisiei Naționale pentru Controlul Activităților Nucleare – CNCAN). A participat la inițierea și dezvoltarea colaborării bilaterale cu Republica Moldova, deținând funcția de copreședinte al Comisiei mixte pentru ape de frontieră, calitatea de membru în comisiile mixte guvernamentale dintre România și Moldova etc.

II) În conformitate cu punctul 32 al Statutului Academiei de Științe a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a AȘM nr. I/2 din 24 ianuarie 2019 (cu modificările și completările ulterioare), punctele 37-40 ale Regulamentului privind alegerea membrilor titulari (academicieni), membrilor corespondenți și membrilor de onoare ai Academiei de Științe a Moldovei, aprobat prin Hotărârea Adunării Generale a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai AȘM nr. 1 din 26.10.2023 (în redacție nouă), votul expus de membrii titulari și membri corespondenți, precum și referințele prezentate de Secțiunile de Științe privind activitatea prof. Hiroshi AMANO, Laureat al Premiului Nobel pentru Fizică (2014); prof. Ashok VASEASHTA, director al Institutului Internațional de Apă Curată din Virginia, SUA; prof.

Gheorghe PĂUN, membru titular al Academiei Române și prof. Ioan JELEV, membru titular al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” din România, Adunarea Generală a membrilor titulari și membrilor corespondenți ai Academiei de Științe a Moldovei
HOTĂRĂȘTE:

Se declară alese în calitate de membri de onoare ai Academiei de Științe a Moldovei următoarele persoane:

– **Prof. Hiroshi AMANO**, Laureat al Premiului Nobel pentru Fizică (2014), înaintat de Secția Științe Exacte și Inginerești;

– **Prof. Ashok VASEASHTA**, director al Institutului Internațional de Apă Curată din Virginia, SUA, înaintat de Secția Științe Exacte și Inginerești;

– **Acad. Gheorghe PĂUN**, membru titular al Academiei Române, înaintat de Secția Științe Exacte și Inginerești;

– **Prof. Ioan JELEV**, membru titular al Academiei de Științe Agricole și Silvicultură „Gheorghe Ionescu-Șișești” din România, înaintat de Secția Științe ale Vieții.

**Președinte al AȘM,
academician**

Ion TIGHINEANU

**Secretar științific general,
doctor habilitat**

Liliana CONDRATICOVA